27/08/2026

Γεθσημανή: Τα Εγκώμια της Θεοτόκου στο Θεομητορικό Μνήμα

Πατριαρχεία / Πατριαρχείο Ιεροσολύμων

Σε κλίμα κατάνυξης τελέστηκε το πρωί της Πέμπτης 27 Αυγούστου 2026 (14 Αυγούστου 2026 με το παλαιό εορτολόγιο), παραμονή της εορτής της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, στον φερώνυμο Θεομητορικό Ναό στη Γεθσημανή, η Ακολουθία των Εγκωμίων της Θεοτόκου.

Για την τέλεση της Ακολουθίας, το πρωί αναχώρησε από το Πατριαρχείο η Πατριαρχική Συνοδεία, υπό τον Πατριάρχη Ιεροσολύμων κ.κ. Θεόφιλο, και κατευθύνθηκε πεζή, μέσω της Οδού του Μαρτυρίου, προς τη Γεθσημανή. Εκεί, στο Ηγουμενείο, παρέμεινε έως ότου ολοκληρωθούν οι προετοιμασίες για την υποδοχή.

Μετά την υποδοχή στην αυλή του Ναού, η Πατριαρχική Συνοδεία κατέβηκε στο εσωτερικό του Ναού, με τη συνοδεία ύμνων και τροπαρίων του Δεκαπενταύγουστου, μεταξύ των οποίων το «Ἐν τῇ γεννήσει τήν παρθενίαν ἐφύλαξας» και το «Ἀπόστολοι ἐκ περάτων», και προσκύνησε το Θεομητορικό Μνήμα.

Μετά την ένδυση του Μακαριωτάτου Πατριάρχη, των Αρχιερέων, των Ιερομονάχων και των Ιερέων, άρχισε η κατανυκτική τελετή των Εγκωμίων γύρω από τον ευτρεπισμένο Ιερό Επιτάφιο της Θεοτόκου, με την ψαλμώδηση των τριών Στάσεων:

Α’: «Ἡ ζωή ἐν τάφῳ κατετέθης, βαβαί…».

Β’: «Ἄξιόν ἐστιν μεγαλύνειν Σέ, τήν Θεοτόκον...».

Γ’: «Αἱ γενεαί πᾶσαι ὕμνον τῇ ταφῇ σου προσάγουσι, Παρθένε...».

Κατά την Α’ Στάση θυμίασε ο Πατριάρχης, ενώ κατά τη Β’ και τη Γ’ Στάση θυμίασαν Αρχιερείς.

Ακολούθησε το εόρτιο κήρυγμα για την Κοίμηση της Υπεραγίας Θεοτόκου και

Μητέρας του Θεού, από τον Γέροντα Αρχιγραμματέα, Σεβασμιώτατο Αρχιεπίσκοπο Κωνσταντίνης κ. Αρίσταρχο.

Ο Σεβασμιώτατος αναφέρθηκε στη θεολογική σημασία της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, υπογραμμίζοντας τη μοναδική θέση της στην οικονομία της σωτηρίας και τη συμβολή της στο μυστήριο της Ενανθρωπήσεως του Χριστού. Τόνισε ότι η Παναγία, ως Θεοτόκος και αειπάρθενος, αποτελεί πρότυπο της εν Χριστώ ζωής και πρώτη μέτοχος της χάριτος και της θεώσεως του ανθρώπου. Παράλληλα, σημείωσε ότι η Εκκλησία δεν αντιμετωπίζει την Κοίμησή της ως γεγονός λύπης, αλλά ως «μεταβίωση» και μετάσταση στην ουράνια ζωή, καθώς το άχραντο σώμα της δεν αφέθηκε στη φθορά. Το κήρυγμα ολοκληρώθηκε με θερμή δέηση προς τη Θεοτόκο για την ειρήνη στον κόσμο, την προστασία των χριστιανών των Αγίων Τόπων και την ανάπαυση των κεκοιμημένων Αγιοταφιτών Πατέρων.

Αναλυτικά ο Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντίνης κ. Αρίσταρχος ανέφερε:

Μακαριώτατε Πάτερ καί Δέσποτα,

Σεβασμία τῶν Ἱεραρχῶν χορεία,

Ἐκλαμπρότατε κ. Γενικέ Πρόξενε τῆς Ἑλλάδος,

Εὐλαβεῖς ἱερεῖς, Εὐσεβεῖς προσκυνηταί,

Ἑορτή σεβάσμια, πάνσεπτη καί χαρμόσυνη ἑορτάζει σήμερα ἀνά τά πέρατα τοῦ κόσμου ἡ Ἐκκλησία ὅλη, ἰδίᾳ ἡ τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς θεματοφύλαξ τοῦ σεπτοῦ προσκυνήματος τοῦ Θεομητορικοῦ μνήματος τῆς Γεθσημανῆς. Ἑορτάζει τήν ἑορτή τῆς Παραμονῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς ὑπερευλογημένης ἐνδόξου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καί ἀειπαρθένου Μαρίας στήν κατανυκτική καί μεγαλοπρεπή παροῦσα τελετή τῶν Ἐγκωμίων, ἐκείνης, ἡ ὁποία κατά τούς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ «ἐγκωμίων ἐπέκεινα, ἀγνή Θεομήτωρ», (ᾠδή γ΄κανόνος ἑορτῆς Ἁγίας Ἄννης, Ἰουλίου κε΄).

Συμφώνως πρός τό ἰδιαίτερο Τυπικό τῆς τελετῆς αὐτῆς, δεήσεις καί ἱκεσίες ἀναπέμπονται πρός «τήν ἐν πρεσβείαις ἀκοίμητον Θεοτόκον καί προστασίαις ἀμετάθετον ἐλπίδα» καί «μετά Θεόν ἀρραγῆ προστασίαν» ὑπεραγία Θεοτόκο, καί ὕμνοι, μακαρισμοί καί μεγαλυνάρια ψάλλονται γιά ἐκείνη, τῆς ὁποίας τό ὑπερβάλλον τῆς καθαρότητος καί τῆς ἁγνότητος «ὑπερέχει πᾶσαν ἔννοιαν». Γιά ἐκείνη, τῆς ὁποίας ἡ ὡραιότης τῆς παρθενίας καί τό ὑπέρλαμπρον τῆς ἁγνείας» κατέπληξαν τόσο πολύ τόν ἀποσταλέντα ὑπό τοῦ Θεοῦ σέ ἐκείνη Ἀρχάγγελο Γαβριήλ, ὥστε νά «ἀπορῇ καί νά ἐξίσταται πῶς νά τήν ὀνομάσῃ καί νά ἡμπορῇ νά ἀναβοήσῃ μόνο ἐκεῖνο τό ὁποῖο προσετάγη», «Χαῖρε ἡ κεχαριτωμένη», «ὁ Κύριος μετά σοῦ, εὐλογημένη σύ ἐν γυναιξί» (Λουκ. 1, 28) καί «Πνεῦμα Ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπί σέ καί δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σε, διό καί τό γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱός Θεοῦ», (Λουκ. 1,35). Ὅταν δέ ἐκείνη ἀπήντησε, «ἰδού ἡ δούλη Κυρίου, γένοιτό μοι κατά τό ρῆμά Σου» (Λουκ. 1, 38), τότε «σύν τῇ ἀσωμάτῳ φωνῇ ὁ ἀσώματος ἐσωματώθη», ὁ ἄναρχος ἔλαβε ἀρχή χρονική, «ἐπελεύσει Πνεύματος Ἁγίου» προσέλαβε σάρκα, «ἐμψυχωμένη ψυχῇ λογικῇ», ἐδανείσθη σάρκα ἐκ τῶν ἁγνῶν αἱμάτων τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Τότε ὁ Θεός ἐσαρκώθη, ἐνηνθρώπησε. Ὡς ψάλλει ἡ Ἐκκλησία: «Ὁ κατ’ οὐσίαν ἀθεώρητος Λόγος καί παντουργός ὤφθη τοῖς ἀνθρώποις ἄνθρωπος, ἐξ ἁγνῆς Θεομήτορος, τόν ἄνθρωπον ἀνακαλούμενος πρός μετουσίαν τῆς Θεότητος» (Θεοτοκίον ζ΄ ᾠδῆς κανόνος Μεσονυκτικοῦ, Κυριακῆς δ΄ ἤχου).

*Τό ὑπερφυές τοῦτο μυστήριο τῆς Ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θεοῦ ἀποτελεῖ τή βάση, τό θεμέλιο καί τόν ἀκρογωνιαῖο λίθο τῆς πίστεώς μας. Εἰς τοῦτο κληθεῖσα ὑπό τοῦ Θεοῦ καί ἀνταποκριθεῖσα αὐτοπροαιρέτως ἡ ἀειπάρθενος Μαρία ἀνεδείχθη συνεργός Αὐτοῦ καί διά τοῦ δανεισμοῦ τῆς σαρκός της κατέστη Θ ε ο τ ό κ ο ς, ὡς ψάλλει ἡ Ἐκκλησία, «ὑπερτέρα πέφυκε πάσης τῆς κτίσεως, τόν γάρ κτίστην τῶν ὅλων σωματικῶς ἡμῖν ἐγέννησε», (Θεοτοκίον Θ΄ᾠδῆς Κυριακῆς βαρέος ἤχου). καί ὡς ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας ἑρμηνεύει, «μεμένηκε αὕτη Παρθένος καί μετά τόκον, ὥσπερ ἦν καί πρό τόκου καί πρό συλλήψεως, ἡ καί διά βίου παντός ἀειπάρθενος, ἄχραντος καί ἀκηλίδωτος. Τοιαύτην γάρ ἔπρεπε εἶναι τήν τεκοῦσαν

Θεόν (PG 77, 1152A.- Ἁγίου Ἰω. Δαμασκηνοῦ, Λόγος εἰς τό Γενέσιον, Ἔκδ. Ἀθ. Γιέφτιτς σ. 235.). «Θεός ἐν ἀσυγχύτῳ ἑνώσει σαρκούμενος, θεουργῶν τό ἀνθρώπινον». (Θεοτοκίον Ἀναστάσιμον τοῦ δ΄ ἤχου). Εἰς τήν γαστέρα τοῦ ἀσπίλου σώματος τῆς Θεοτόκου ἐτελεσιουργήθη ἡ ἀπαρχή τῆς ἀναπλάσεως, ἀναγεννήσεως, ἀνακαινίσεως, ἀποκαταστάσεως καί σωτηρίας τῆς ἀνθρωπότητος ἐκ τῆς φθορᾶς τῆς Προπατορικῆς πτώσεως διά τῆς Ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ, Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἤτοι τῆς προσλήψεως τοῦ ἀνθρωπίνου φυράματος ἡμῶν καί ἡ ἀπαρχή αὐτή ὡλοκληρώθη δι' ὅλων τῶν ἀκολουθησάντων γεγονότων τῆς ἐπί γῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας Αὐτοῦ, ἤτοι κατά σάρκα Γεννήσεως, Βαπτίσεως, Σταυροῦ καί Ἀναλήψεως. Δι' ὅλων τούτων ἀνεβίβασε ὁ Κύριος στόν οὐρανό καί ἐκάθισεν εἰς τά δεξιά τοῦ Πατρός τήν προσληφθεῖσαν ἐκ τῆς Παρθένου ἀνθρωπίνην φύσιν ἡμῶν, δοξάζων καί θεουργῶν οὕτως αὐτήν.*

Τῆς τιμῆς καί δόξης ταύτης, τῆς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος Θείᾳ χάριτι ἠξιώθη, ἤτοι τῆς μετοχῆς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τήν «κοινωνίαν τῆς θείας φύσεως», (Πέτρ. Β΄, 2,4), πρώτη μετέχει ἀξιοχρέως ἡ Θεοτόκος, ἡ ἀναδειχθεῖσα συνεργός τοῦ Θεοῦ εἰς τό μυστήριον τοῦτο, ἡ ἀσπόρως ἐκ Θείου Πνεύματος συλλαβοῦσα τόν Υἱόν τοῦ Θεοῦ καί Θεόν, ἡ κυοφορήσασα, ἡ κατά σάρκα γεννήσασα, ἡ γαλουχήσασα, ἡ διακονήσασα καί ἀκολουθήσασα Αὐτόν ἕως σταυροῦ, ὅταν συμφώνως πρός τήν πρόρρηση Συμεών τοῦ Θεοδόχου «ρομφαία διῆλθε τήν ψυχήν αὐτῆς», (Λουκ. 2,35).

Κατά Νικόλαο τόν Καβάσιλα, «αὕτη πρώτη σύμμορφος ἐγένετο μετά τοῦ θανάτου τοῦ Σωτῆρος καί διά τοῦτο καί τῆς Ἀναστάσεως πρό πάντων μετέσχε» (Ἡ Θεομήτωρ, Ἐκδόσεις Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθῆναι 1989, σ. 214). Ἀνεδείχθη ὁ τύπος καί τό ὑπόδειγμα τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, καθ΄ὅτι κατά τόν ἅγιο Γρηγόριο τόν Παλαμᾶ «καί μετά τήν εἰς οὐρανούς ἄνοδον τοῦ ἐξ αὐτῆς σαρκωθέντος, αὕτη ἁπάντων τῶν ἀποστόλων ἦν μόνη στηριγμός ὁμοῦ καί παράκλησις καί ἀκουομένη καί ὁρωμένη καί συνεργαζομένη παντοίως τοῦ Εὐαγγελίου τό κήρυγμα (PG 151,2 464C΄) καί ὁ θάνατος αὐτῆς ζωηφόρος εἰς οὐράνιον καί ἀθάνατον μετεβίβασε ζωήν (αὐτόθι).

*Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, διατηροῦσα στήν παράδοσή της ὅ, τι ἀρχῆθεν παρέλαβε, εἰς μέν τήν Ἁγίαν Τριάδα ἀπονέμει λατρεία καί δοξολογία, εἰς δέ τήν Παρθένο εὐλάβεια, τιμή, ἔπαινο καί ὕμνο. Ὁ λόγος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας περί Μαρίας δέν εἶναι Μαριολογία ἀλλά Χριστολογία, τιμή μέν πρός τήν προσωπική της ἁγιότητα, ἀλλά ἐν ταὐτῷ καί εὐγνωμοσύνη γιά τή συνεργία της στό ἔργο τῆς σωτηρίας μας διά τῆς Ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ. Πιστεύει καί κηρύττει ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ὅτι ἡ ἀειπάρθενος Μαρία ὡς ἀπόγονος τοῦ Ἀδάμ ἐδέχθη τίς συνέπειες τοῦ Προπατορικοῦ ἁμαρτήματος, ἤτοι τόν θάνατο καί

ἐνεταφιάσθη, «Γεθσημανῇ τῷ χωρίῳ, ὑπό τῶν Θεαρχίῳ νεύματι συναχθέντων ἁγίων ἀποστόλων, ταυτοχρόνως ὅμως πιστεύει ὅτι τό σῶμα αὐτῆς ὡς Θεοδόχο καί ἁγιασθέν ἐκ τῆς Ἐνανθρωπήσεως, δέν ἀφέθη στή γῆ νά φθαρεῖ. Κατά τόν Ἅγιο Ἄνδρέα Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης τόν Ἱεροσολυμίτη «ὁ τόκος διέφυγε τήν φθοράν καί ὁ τάφος τήν διαφθοράν οὐ προσήκατο, τῶν γάρ ὁσίων οὐχ ἅπτεται», (PG 97, 1081D). Τόν θάνατο τῆς Θεοτόκου ἡ Ἐκκλησία δέν πενθεῖ, ἀλλά «ἑορτάζει» σήμερα κατά Γρήγοριο τόν Παλαμᾶ «ὡς ἁγίαν Κοίμησιν ἤ μεταβίωσιν» (PG 151, 2 461). Α), κατά δέ τόν ἅγιο Ἰωάννη τό Δαμασκηνό, σήμερα, «ἡ μακαρία καί πανίερος ψυχή τῆς Θεοτόκου τοῦ πανολβίου σώματος αὐτῆς χωρίζεται καί τό μέν σῶμα τῇ νομίμῳ ταφῇ παραδίδοται, οὐκ ἐναπομένει ὅμως ἐν τῷ θανάτῳ οὐδέ ὑπό τῆς φθορᾶς διαλύεται», (Ἁγίου Ἰω. Δαμασκηνοῦ, PG 96 716 ΑΒ), «ἧς γάρ τικτούσης ἀλώβητος ἡ παρθενία μεμένηκε, ταύτης μεθισταμένης, ἀδιάλυτον τό σῶμα πεφύλακται καί πρός κρείττονα καί θειοτέραν σκηνήν μετατίθεται», (PG 96, 716Β).*

Εὐλογούμενοι καί ἡμεῖς ὑπό τῆς Θείας Χάριτος νά ἑορτάζομε μία τοιαύτη πάνδημη πανηγυρική ἑορτή ὑπό τόν Προεξάρχοντα αὐτῆς καί Προκαθήμενο τῆς Μητρός τῶν Ἐκκλησιῶν Μακαριώτατο Πατέρα ἡμῶν καί Πατριάρχη Ἱεροσολύμων κ. Θεόφιλο καί μάλιστα πέριξ τοῦ Θεομητορικοῦ μνήματος, ἐκ τοῦ ὁποίου ἡ Θεοτόκος μετέστη εἰς τά οὐράνια σκηνώματα, ἄς εὐχαριστήσωμε τόν ἐν Τριάδι Θεό ἡμῶν καί ἄς ὑμνήσωμε τή Θεοτόκο καί ἄς συναναφωνήσομε μετά τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ πρός ἐκείνη:

«Χαίροις ἡ προωρισμένη Μήτηρ Θεοῦ, χαίροις ἡ προεκλελεγμένη τῇ πρό αἰώνων βουλῇ τοῦ Θεοῦ», (PG 96, 761Α). «Πᾶσα ἡ κτίσις πανηγυριζέτω τήν τῆς Θεομήτορος ἄνοδον» (PG 96, 760D). «Δεῦτε πάντες καρδίας πόθῳ πρός τόν τάφον κατιούσῃ συγκαταβῶμεν» (PG 96 761Α). «Δεῦτε πάντες νοερῶς ἐκδημούσης συνεκδημήσωμεν». (PG 96 761Α). «Ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ τῇ καταθέσει τοῦ σώματος, ἀήρ σκιρτάτω τῇ ἀναβάσει τοῦ Πνεύματος». (PG 96, 760 D). «Ὢ ἱερόν καί θαυμαστόν καί σεβάσμιον προσκυνητόν μνῆμα» (Ἐγκώμιον Α’ Εἰς τήν Κοίμησιν, (Γιέφτιτς, σ. 138).

*...καί ἄς προσθέσωμε καί ἱκεσία τῆς Μητρός τῶν Ἐκκλησιῶν, «πρέσβευε Θεοτόκε στόν Υἱό καί Θεό σου νά ἐμπνέει στούς κυβερνῆτες τῆς γῆς ἐκ τοῦ Πνεύματος τῆς εἰρήνης Αὐτοῦ πνεῦμα εἰρήνης γιά τό πολύτιμο ἀγαθό τῆς ζωῆς καί τήν εὐημερία τῶν ὑπηκόων τους, καί «νά λαλῇ εἰς τάς καρδίας αὐτῶν ἀγαθά ὑπέρ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἁγίων Τόπων», ὑπέρ τῆς προστασίας τῶν χριστιανῶν τῆς Ἁγίας Γῆς, «τοῦ μικροῦ ποιμνίου, εἰς τό ὁποῖον συνιστᾷ ὁ Κύριος νά μή φοβᾶται, διότι ὁ Θεός ηὐδόκησε νά δώσῃ εἰς αὐτό τήν βασιλείαν» (Λουκ. 12, 32) καί νά ἀναπαύῃ τίς ψυχές τῶν ἀπ’ αἰώνων καί προσφάτως κεκοιμημένων Ἁγιοταφιτῶν Πατέρων, οἱ ὁποῖοι ἀγωνίσθηκαν γιά τή διαφύλαξη τῶν Ἁγίων Τόπων καί δή τοῦ σεπτοῦ τούτου

Θεομητορικοῦ Μνήματος ὡς σιωπηλῶν ἀλλά ἀψευδῶν μαρτύρων, τῆς ἐνσάρκου παρουσίας τοῦ Θεοῦ στή γῆ. Γένοιτο».*

Στη συνέχεια ψάλθηκαν τα Ευλογητάρια, οι Αίνοι και η Δοξολογία. Στη συνέχεια, οι Ιερείς σήκωσαν τον Επιτάφιο της Θεοτόκου και ανέβηκαν τα σκαλοπάτια έως την εσωτερική πύλη του Ναού.

Εκεί αναπέμφθηκε δέηση υπέρ των ευσεβών και Ορθοδόξων Χριστιανών, του γένους των Ελλήνων, καθώς και υπέρ της ειρήνης και της αγαθής κατάστασης ολόκληρου του κόσμου. Παρέστη ο Γενικός Πρόξενος της Ελλάδος στα Ιεροσόλυμα κ. Δημήτριος Αγγελόσοπουλος, μαζί με μέλη του προσωπικού του Προξενείου, ενώ συμμετείχαν πολλές δεκάδες προσκυνητών, ντόπιων και προερχόμενων από πολλές Ορθόδοξες χώρες, καθώς και μοναχοί και μοναχές, ζητώντας την προστασία, την ευλογία και την πνευματική ενίσχυση από την «*ἐν πρεσβείαις ἀκοιμήτου Θεοτόκου καί προστασίαις ἀμεταθέτου ἐλπίδος*».

Ακολούθως, οι Ιερείς κατέβασαν τον Επιτάφιο στο εσωτερικό του Ναού και τον τοποθέτησαν στον χώρο της Πλατυτέρας – Ιεροσολυμίτισσας, νότια του Θεομητορικού Μνήματος, όπου παρέμεινε εν αναμονή της εορτής της Κοιμήσεως της Θεοτόκου την επόμενη ημέρα, 15 Αυγούστου.

Μετά την Απόλυση, ο Μακαριώτατος Πατριάρχης, η Συνοδεία του και οι

προσκυνητές ανέβηκαν στο Ηγουμενείο, όπου ο δραστήριος Ηγούμενος, Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ελενουπόλεως κ. Ιωακείμ, προσέφερε κέρασμα αναψυχής.

ΕΠΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ ΤΟΥ Α